

Хомічов Ігор Олександрович,

аспірант

кафедри приватного та публічного права КНУТД.

Науковий керівник: д.ю.н., професор

Діордіца І.В.,

професор кафедри приватного

та публічного права ІПСТ КНУТД.

м. Київ, Україна.

**ПРОБЛЕМАТИКА ЗАПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДА-
ЛЬНОСТІ ЗА ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА
НЕПОДАННЯ СУБ'ЄКТОМ ДЕКЛАРУВАННЯ ДЕКЛАРАЦІЇ ОСОБИ,
УПОВНОВАЖЕНОЇ НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ АБО МІ-
СЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Вступ. У грудні 2020 р. було повернуто кримінальну відповідальність за декларування недостовірної інформації та за неподання суб'єктом декларування декларації, яка була скасована рішенням Конституційного Суду України. Метою і завданнями дослідження є : а) аналіз наукових і нормативних джерел щодо предмету дослідження; б) пропозиція висновків і рекомендацій.

Основний текст. Аналіз Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», КК України від 27 жовтня 2020 р., Справа № 1-24/2020(393/20) № 13-р/2020 свідчить про те, що: «Декларування доходів осіб, які здійснюють публічну владу, є беззаперечною вимогою у будь-якій сучасній демократичній державі. Не викликає сумнівів і той факт, що публічні особи в державі повинні подавати декларацію про доходи.

Звертаю увагу на важливу позицію Конституційного Суду України у даному Рішенні, а саме: «Декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисне неподання суб'єктом декларування декларації мають

бути підставою для інших видів юридичної відповідальності» [1], але не кримінальної. Таким чином, юридичну відповідальність за вказані правопорушення не було анульовано, але з огляду на те, що в діях «декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисного неподання суб'єктом декларування декларації» немає суспільної небезпеки, доцільно застосовувати адміністративну відповідальність, керуючись ст. 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) «Порушення вимог фінансового контролю».

Авторами науково-практичного коментаря «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» здійснено детальний юридичний аналіз об'єктивних і суб'єктивних ознак правопорушень, пов'язаних із корупцією, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення. Так, автори зазначають, що об'єктом ст. 172-6 виступають суспільні відносини у сфері дотримання вимог фінансового контролю (щодо подання декларацій, зазначення у ній достовірних відомостей, дотримання вимог додаткових заходів фінансового контролю), а подання декларації – основний вид заходів фінансового контролю – полягає у виконанні обов'язку заповнення та направлення річної електронної декларації до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у терміни, встановлені Законом України «Про запобігання корупції» [2, с. 31]. Під «завідомо недостовірними відомостями» слід розуміти інформацію, що має неправдивий, хибний характер, який суб'єкт декларування усвідомлював або міг усвідомлювати на момент подання декларації. З об'єктивної сторони декларування недостовірної інформації може полягати у дії (поданні завідомо недостовірних відомостей у декларації) або бездіяльності (неповідомленні про суттєві зміни у майновому стані, відкриття валютного рахунку) [2, с. 37]. Водно-час, як свідчить судова практика, не визнаються поважними причинами несвоєчасного подання декларацій такі обставини, як необізнаність із вимогами законодавства, перебування у черговій відпустці, декретній

відпустці по догляду за дитиною, перебування у від'їзді, великий обсяг виробничих робіт на підприємстві, відсутність комп'ютера та грошей для його придбання, а також відсутність доступу до мережі Інтернет, відсутність навичок роботи з комп'ютером, ЕЦП тощо [2, с. 44–45].

Аналізуючи склади злочину, встановлені ст. 366-2, 366-3 (аналогічні за суттю ст. 366-1) Кримінального кодексу України та склад адміністративного правопорушення, встановлений ст. 172-6 КУпАП, а також погляди науковців, ми підтримуємо окрему думку судді Конституційного Суду України О.О. Первомайського, що встановлення кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації: «є надмірним покаранням за відповідні дії або бездіяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Тобто цей юридичний засіб протидії корупції не є домірним (пропорційним) для досягнення визначеної законом легітимної мети щодо застосування кримінально-правової превенції у сфері обов'язкового декларування осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Конституційний Суд не поставив під сумнів інститут обов'язкового декларування осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що здійснюється на підставі Закону» [3].

Висновок. Підводячи підсумок слід наголосити на тому, що юридичну відповідальність за правопорушення Декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисне неподання суб'єктом декларування декларації не було анульовано, але з огляду на те, що в діях «декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисного неподання суб'єктом декларування декларації» немає суспільної небезпеки, доцільно застосовувати адміністративну відповідальність, керуючись ст. 172-6 Кодексу України про адміністративні право-порушення (далі – КУпАП) «Порушення вимог фінансового контролю». Юридична відповідальність настає але не кримінальна, а адміністративна.

Список використаних джерел:

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 р., Справа № 1-24/2020(393/20) № 13-р/2020. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-20#Text> (дата звернення 28.11.2021).

2. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією : науково-практичний коментар / С.С. Чернявський, Р.А. Сербин, І.Д. Пастух та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 90 с.

3. Окрема думка судді Конституційного Суду України Первомайського О.О. у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України. База даних «Законодавство України». *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nd13d710-20#n2> (дата звернення 28.11.2021).